

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เฮ้อ.. ตั้งใจนะ ตั้งใจฟังก่อน อุตส่าห์เดินทางนะ เรามาจากไกล เวลาเดินทาง ในพระไตรปิฎกบอกเลยนะ ในวิภูวน เหมือนเราเดินอยู่กลางทะเลทรายแล้วล้มลงอยู่กลางทะเลทราย แล้วมองไปข้างหน้ายังมีทางต้องไปต่ออีก ผลของวิภูฎะใจ คือเราจะต้องเวียนตายเวียนเกิดไปอีกนะ เดินอยู่กลางทะเลทราย มันร้อนแรงขนาดไหน แล้วเราหมดกำลัง แล้วเราล้มลงไป เรายังเห็นทางข้างหน้าจะต้องไปอีก.. จะต้องไปอีก.. มันต้องลากเราไปอีก นี่ชีวิตมันเป็นอย่างนั้นนะ ความจริงเป็นอย่างนั้น แต่ความที่เราศึกษามา เราเข้าใจมา เราศึกษามาว่าชีวิตมีเท่านี้ไง

เราเกิดมาแล้วเราต้องหาความสุขใส่ตัวเรา แล้วถึงที่สุดแล้วนะ ชีวิตเราก็ต้องตายไป แล้วตายไปแล้วก็หมดเรื่องไง แต่ความจริงมันไม่ใช่ ถ้ามันเป็นอย่างนั้นนะ คนเกิดมาต้องเสมอภาคเหมือนกัน ทำไมคนเกิดมาไม่เสมอภาคล่ะ คนมีสูงๆ ต่ำๆ ที่ไหน การสูงๆ ต่ำๆ ด้วยร่างกาย ในเรื่องวัตถุมันเรื่องข้างนอกนะ ความสูงๆ ต่ำๆ ของหัวใจนะ คุณสิ เด็กบางคนจะรับผิชอบดีมาก เด็กบางคนจะเป็นคนดีมาก เด็กบางคนไม่ค่อยรับผิชอบ...มันเป็นเพราะอะไรนะ มันเป็นเพราะสิ่งที่เขาสร้างของเขามา สิ่งที่เขาสร้างของเขามาแล้วการสร้างของเขามา มันสร้างมาจากไหนล่ะ การสร้างของเขามาก็คือการสร้างที่เราทำกันอยู่เดี๋ยวนี้ไง

การเสียสละ การสร้างสมบารมี บารมีมันมาจากไหน บารมีมันจะลอยมาจากฟ้าหรือ บารมีมันเกิดจากการกระทำของเราใช่ไหม มันเกิดจากการกระทำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เชื่อกรรม เชื่อการกระทำ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” แต่ความดีของเรา ความดี การเสียสละ การเสียสละนะ แม้แต่การให้ทางกัน คนเดินสวนทางกัน เราหลบให้เขาเดินผ่านไป อันนั้นก็บุญแล้ว เราหลบให้เขาเดิน เราเสียสละให้เขา ให้เขาได้รับความสะดวกสบายจากเรา นี่

การเสียดละ ไม่ใช่การเสียดละ เราต้องเสียดละ แต่ต้องเป็นวัตถุประสงค์ของ เราเสียดละ อนุโมทนาทาน เห็นเขาทำคุณงามความดี เราดีใจไปกับเขา เราอนุโมทนาไปกับเขา คุณดี เราทำคุณงามความดี แล้วคนเปิดทางให้ คนที่มีคนช่วยเหลือก็เอื้อหนุนนะ เราจะมีความมั่นใจขนาดไหน เราอยู่ที่ไหนเราก็อุ่นใจนะ แต่เราไปอยู่ที่ไหนนะ เรามีแต่แรงเสียดสี แรงเสียดทานนะ เรามีแต่ความระแวงนะ เรามีความทุกข์ใจมากเลย เราไปอยู่ที่ไหนมันก็ไม่มีใครให้ความช่วยเหลือเราเลย เห็นไหม นี่มันบารมีจากข้างนอก มันบารมีจากข้างใน บารมีจากข้างในคือการกระทำมา คือเรื่องของหัวใจใจหัวใจที่สะสมมา ได้การกระทำมา

แม้แต่เรื่องของ การเสียดละ เรายังทุกข์ร้อนกันนะ.. ก็เราไม่มี เราจะเอาอะไรไปเสียดละ.. องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เสียดละทานๆ เสียดละทาน พ่อแม่ให้ลูก เขาให้ด้วยอะไร พ่อแม่ให้ลูกเป็นการเสียดละไหม พ่อแม่ให้ลูกมันก็เป็นทานอันหนึ่งนะ เพราะเรารักลูกของเรา เราเอื้อกูลลูกของเรา เราให้ลูกของเรา ทำไมเราให้ไม่ได้ละ ทำไมคนอื่นเราให้ไม่ได้ละ แล้วอย่างพระอย่างเจ้าเราให้เพราะอะไร เพราะพระนี่มีศีลมีธรรมใช้ไหม เราเห็นว่าท่านมีศีลมีธรรมแล้วสังคมาละ สังคมาเขาเป็นอย่างไร นี่การเสียดละ บารมีมันเกิดขึ้นมาจากที่นี่ บารมีเกิดที่การกระทำของเรา แล้วทำดีขึ้นมา บารมีสะสมขึ้นไป

แล้วเวลาเรามีความเชื่อในศาสนา ในศาสนานะ อาหารกาย อาหารใจ อาหารของกาย ปัจจัยเครื่องอาศัยนี้อาหารของกาย เราหาสิ่งนี้มาเพื่อเป็นอาหารของกายใช้ไหม แล้วอาหารของใจนะ สิ่งที่ปัจจัยเครื่องอาศัยครบสมบูรณ์บริบูรณ์มากเลย ทำไมเราว่าเหวละ ทำไมเราทุกข์ละ ทำไมเราไม่มีที่พึ่งอาศัยละ เพราะอะไร เพราะไม่มีหลักใจใจ เราไม่มีอาหารของใจ อาหารของใจคืออะไรละ คือมันมีความเชื่อมั่นในศาสนา

เราตั้งสติไว้ไง ตั้งสติไว้ ตักน้ำใส่ตุ่ม น้ำยังเต็มตุ่ม ถ้าน้ำเต็มตุ่ม เราจะชุ่มชื้นไหม ในแหล่งน้ำของเรา น้ำเต็มไปหมดเลย เราจะมีความชุ่มชื้น ชีวิตเราจะร่มเย็นเป็นสุข เพราะเรามีความมั่นคงใช้ไหม สติก็เหมือนกัน สติเรากำหนด ตั้งสติไว้ให้จิตใจเรามีหลักมีเกณฑ์ ถ้าจิตใจมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมาจะ ในการใช้ปัญญา ในการไตร่ตรองหน้าที่การงานในชีวิต เราจะไม่มีความคิดพลาด หรือถ้ามีความผิดพลาดก็ผิดพลาดน้อยที่สุด เพราะเรามีสติของเรา เราตั้งสติของเรา แล้วเราทำของเรา กำหนดพุทธโศกของเรา พุทธโศกๆ ตักน้ำใส่ตุ่ม พุทธโศกๆ

แต่ถ้าเวลาเราใช้น้ำ เราใช้น้ำฟุ่มเฟือย เราใช้น้ำหมดไปจะหมดตุ่ม จนแห้งตุ่ม จนหมดตุ่ม จนกว่าตุ่ม ก็ยังไม่รู้ว่าน้ำหมดนะ เราคิดฟุ้งซ่านไป เราทุกข์ยากไป เราคิดวิตกวิจารณ์ไป เราคิดแต่มีความเดือดร้อนไป ใช้น้ำไป.. ใช้น้ำไป.. ใช้น้ำไป เพราะจิตใจ เราใช้ออกไปจนกว่าตุ่มคว่ำ ไหแล้วก็ยังไม่รู้ว่าน้ำหมดนะ ยังเดือดร้อนอยู่นั่นนะ เราตั้งสติของเราขึ้นมาสิ พุทโธๆ เอาน้ำในตุ่มในไหเรานะ ให้มันมีน้ำในตุ่มในไหเรา ให้เราชื่นใจ ให้เรามีความมั่นใจของเราสิ

เวลาจะประพฤติปฏิบัติกันก็ว่าประพฤติปฏิบัติยาก สรรพสิ่งในโลกนี้มันอนิจจัง มันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่เราเปลี่ยนแปลงไปโดยที่เราไม่มีสติสัมปชัญญะ ดูเกิดมา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้ข้างหน้าเรา เราต้องไปตายเอาข้างหน้าแน่นอน เราต้องไปตายเอาข้างหน้า แต่ขณะที่เราจะมีชีวิตอยู่ เราจะทำอย่างไรกัน ถ้าเรามีตั้งสติของเรา เรามีสติของเรา เราสร้างสมของเราขึ้นมา เราสร้างสมมานี้ เราพุทโธของเราขึ้นมา พุทโธๆ แล้วพุทโธแล้วทำไมมันไม่ได้ประโยชน์ล่ะ เราตั้งใจของเรา สรรพสิ่งในโลกนี้เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ในการประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน เราไม่มีอะไรเจริญเลย เอาอะไรไปเสื่อม น้ำเรานะ ตุ่มไหเรากว่าแห้งจนแตกซึมรั่วไปหมดเลย ไม่มีอะไรเจริญเลย เอาอะไรไปเสื่อม มันไม่มีน้ำจะเสื่อม แต่ถ้าเรามีสติ เราทำมีสติ เรากำหนดพุทโธ จิตมันมีความสงบบ้าง มีความเปลี่ยนแปลงบ้าง ถ้ามีความเปลี่ยนแปลงบ้างนะ จากฟุ้งซ่าน จากความแห้งแล้ง จากความทุกข์ยาก จะเป็นความชุ่มชื้น มีความชุ่มชื้นขึ้นมา

ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมาสถิตในหัวใจของเรา เรากำหนดพุทโธของเรา เราทำของเราขึ้นมาจนมันเป็นของเรา เราได้สัมผัส เราดื่มน้ำกับเรา คอแห้งกระหายมันต่างกันอย่างไร จิตได้สัมผัสความชุ่มชื้นในหัวใจกับจิตที่แห้งแล้งมันต่างกันอย่างไร เห็นไหม สันติภูริโก รู้เองเห็นเองในหัวใจของเรา สรรพสิ่งนี้เกิดกับเรา ธรรมะ ใจนี้สัมผัสธรรม ใจสัมผัส ใจรับรู้ ใจเป็นไป ทุกข์ไม่ต้องพูดถึง ทุกคนทุกข์ยากเหมือนกันหมด แต่สุข คนไม่เห็นนะ สุขเพราะความเปลี่ยนแปลงของใจ

ทุกข์นี้ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป.. พอทุกข์เกิดขึ้นก็เดือดร้อนรำคาญ ทุกข์ยากมาก พอทุกข์มันจางไป ทุกข์มันดับไป โอ้.. มีความสุข... ไม่ใช่ ทุกข์ดับไป.. ทุกข์ดับไป... ไม่ใช่ สุข! ถ้าสุข จิตมันสงบเข้ามานะ มันสัมผัสขึ้นมา โอ้โฮ.. สุข! สุข! สุขเพราะอะไร สุขเพราะจิตมันสงบ สุขเพราะความชุ่มชื้นของใจ สุขเพราะใจได้สัมผัส แล้วสิ่งนี้มีคุณค่า ซื้อได้ไหม เงินซื้อ

ได้ใหม่ ชีวิตนี้ที่แสวงหากันนี้จะได้อย่างนี้ใหม่ ถ้าได้อย่างนี้เพราะอะไร 'ได้อย่างนี้' เพราะมีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอย่างนี้ได้เพราะเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อ เรามีความตั้งมั่นของเรา เราสร้างของเราขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา นี่มันสัมผัสได้ ของมีอยู่ทั้งนั้นเลย

เราไปแสวงหาเงินหาทองนะ เราหาเงินหาทอง เราหาปัจจัยเครื่องอาศัย เราต้องมีหน้าที่การงานขึ้นมา มันถึงจะแลกเปลี่ยนมา ของที่มันอยู่ในใจ ของที่ความรู้สึก ปฏิสนธิจิต เกิดมาตั้งแต่ในครรภ์ของมารดา ๕ เดือนในครรภ์นั้นมันก็มีจิตเราแล้ว แล้วคลอดออกมา มันอยู่กับเราตลอดเวลาเลย ความรู้สึกอันนี้ จิตอันนี้มันอยู่กับเราตลอดเวลาเลย ไม่ต้องไปแสวงหาที่ไหนเลย นั่งลงไปแล้วกำหนดพุทโธๆ มันอยู่กับอกเรานี่แหละ ทำไมเราหาไม่เจอ เราหาไม่เป็น แล้วไม่หา พอไม่หาขึ้นมา พอไปประสบความสำเร็จทุกขัยจากโลกภายนอก จากเรื่องเวรเรื่องกรรม เรื่องการสร้างมา เรื่องบุญกุศลของคน แล้วก็มาน้อยเนื้อต่ำใจ

มันมีคุณค่าอะไรมากกว่าความรู้สึกของคน ในสมบัติของจักรวาลนี้จะมีคุณค่าอะไรมากกว่าหัวใจ มากกว่าความรู้สึกอันนี้ เวลาทุกข์มันก็ทุกข์เจ็บแสบปวดรื้อนในใจ เวลามันปลดปล่อยขึ้นมา มันนิพพานได้ มันวิมุตติสุข สุขที่หาไม่ได้ในโลกนี้เลย แล้วมันเป็นวิมุตติสุข สุขของโลกก็สุขเป็นธรรมชาติของมัน สุขในจิตสงบ โลกียปัญญายเป็นฉาน โลกีย์ เรื่องของโลก ฤทธิชีไพร ศาสนามีไม่มีเขาก็ทำของเขาได้ แล้วเรามีศาสนธรรม เราแก้ไข เราตัดแปลงของเรา แล้วสิ่งนี้มันเกิดขึ้นมา

ชีวิตนี้มีคุณค่ามากนะ แต่เวลามันเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเราทุกข์ยากขึ้นมา เราจะทำลายตัวเรา เราคิดว่าเราจะหนีจากชีวิตนี้...หนีไม่พ้นหรอก ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราไม่ต้องทำเราก็ต้องตายอยู่แล้ว แล้วเราทำให้มันตายไป แล้วมันหนีพ้นไปไหนนะ มันหนีไปไม่พ้นหรอก เพราะอะไร เพราะมันไม่ได้ทำลายความรู้สึก ไม่ได้ทำลายหัวใจใจ เราทำลายชีวิตคือทำลายร่างกายนี้ ร่างกายนี้แปรสภาพไป ร่างกายนี้จิตออกจากร่างนี้ไป.. ใครตาย ถ้าเป็นสมมุติที่ว่านี่คนเกิดคนตาย แต่ถ้าเวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านปฏิบัติจนกิเลสตายแล้วนะ... ไม่มีอะไรตาย จิตไม่เคยตาย

ถ้าจิตตายนะ พวกเราเกิดมานี้ คนเราเกิดมาต้องเหมือนกันหมด ลูกพ่อแม่เดียวกันต้องคิดเหมือนกัน ต้องทำเหมือนกัน เพราะเกิดมาโดยวิทยาศาสตร์ เกิดมาโดยข้อเท็จจริง แต่นี่มันเกิดมา

โดยกรรม จิตแต่ละดวงมันมีกรรมของมันมา มาเกิดในท้องพ่อท้องแม่เดียวกันก็คิดไม่เหมือนกัน ก็เป็นไม่เหมือนกัน เวลาตายไป ที่มันตายไป เพราะอย่างนี้มันสร้างสมมา มันถึงต้องไป นี่มันถึง ไม่มีอะไรตาย

เวลาเจ็บช้ำน้ำใจขึ้นมา คิดว่าจะเอาตัวรอดๆ...เอาตัวรอดไม่ได้! จะเอาตัวรอดต้องเผชิญ กับความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว “ทุกข์ควรกำหนด” สิ่งใดที่เป็นความทุกข์ความยาก...กำหนด! รู้จักมัน! รู้จักมัน! มันทำไมถึงทุกข์ ทุกข์เพราะเหตุใด ใครทำให้มันทุกข์ สักคมบีบคั้นเราหรือ ทุกคนทำลายเราหรือ ทุกคนกลั่นแกล้งเราหรือ ทุกคนทำให้เราเจ็บช้ำหรือ...ไม่มี!

ถ้าโลกธรรม ๘ เขาติฉินนินทา เขาให้ร้ายเรา แล้วใครไปเอาความรู้เข้ามาในหูล่ะ ไปเอา ความเห็นของเขาเข้ามาในหัวใจล่ะ ใครเป็นคนไปเอามา ใครเป็นคนไปยึดมา ใครเป็นคนไปแบกรับมา ใครเป็นคนเหยียบย่ำหัวใจ มันมีอยู่ รูป รส กลิ่น เสียง ลมพัดมันก็มีเสียง มันก็มีเสียง อยู่แล้ว แล้วใครไปเอามันมา...ใจเราทั้งนั้นเลยนะ ด้วยความโง่ ด้วยอวิชชา แต่มันธรรมชาติของกิเลสไง ใครติฉินนินทานะชอบฟัง ใครสรรเสริญขึ้นมาก็ฟังไว้หน่อยก็พอรับรู้ แล้วมันก็ไม่ดูคึดม แต่ถ้าใครติฉินนินทานะจะฝังอยู่ในหัวใจนั้นเลย...ใครโง่?

มันมีคุณค่า แต่เรารักขามันไม่เป็น ไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะทำไม่ได้ เราจะไม่รู้หรือ มันเป็นความลึกลับ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ทอดธุระเลยนะ “มันจะสอนได้อย่างไร มันจะบอกได้อย่างไร คนจะรู้ได้อย่างไร” มันเป็นคนละมิติ มิติของโลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา ปัญญาที่ว่าใช้กันๆ มันปัญญาของกิเลส กิเลสเอาปัญญาอย่างนี้มาใช้ก็ว่าเป็นปัญญาๆ...กิเลสหลอกทั้งนั้น! ถ้าจิตไม่สงบขึ้นมาก่อน โลกุตตรปัญญา มันเกิดขึ้นมาได้ยังไง ถ้ามันยังมีความคิดของเราอยู่มันก็กิเลสของเรา แต่ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา แล้วมันเป็นโลกุตตรปัญญาขึ้นมา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงทอดธุระนะ

แต่เพราะความเชื่อของเรา เพราะเราเป็นชาวพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมสอนให้เราเชื่อ ในทะเบียนบ้านเราก็ใส่ไว้แล้วว่าศาสนาพุทธ นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาที่ทะเบียนบ้านมันเป็นการปกครอง แต่ในหัวใจของเรามันเป็นพุทธหรือยัง มันไม่เป็นพุทธเลย เพราะมันเป็นผี เพราะถือมงคลตื่นข่าว เคารพบูชาผีนะ เป็นผี เป็นไสยศาสตร์...ไม่ใช่พุทธเลย พุทธสอนถึงผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิก

บาน ผู้ความเข้าใจในชีวิต ผู้เห็นคุณค่าของชีวิต สิ่งนั้นนะ เขาเป็นภุมมคติปิศาจ หน้าที่เขาก็เข้าเจ้าเข้าทรงกันนะ เขาต้องขอส่วนบุญจากเรา ถ้าทำไมเวลาเขาทำงานเขาต้องนิมนต์พระไปฉันนะ ทำไมเขาไม่กินกันเอง เฮ้อ.. เขาก็ทำบุญของเขาก็กินกันเอง มันก็จบ ทำไมต้องนิมนต์พระไปละ

เราเป็นพุทธกึ่งหนึ่ง พุทธเพราะประเพณีวัฒนธรรม แต่ไม่ใช่พุทธในหัวใจของเรา

ถ้าพุทธในหัวใจของเรา เราจะเข้มแข็ง เราจะมีจุดยืน เราจะมีหลักใจของเรา เพราะโลกทัศน์ โลกธาตุ โลกของกรรม นี้มันมาจากเราทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเราศึกษา เราใคร่ครวญขึ้นมา ธรรมถ้าเราได้สัมผัส ของที่เราสัมผัส เราได้สัมผัส เราได้ชุ่มชื่นขึ้นมาในหัวใจ เราจะมีจุดยืน เราจะมั่นคง ของที่เราารู้เราเห็นแล้ว ใครจะพูดอย่างไรมันเรื่องของโลกธรรม เรื่องของดินนิพนิตา แต่เพราะเราไม่มีจุดยืน เราไม่รู้ เราไม่เห็น เราไม่สามารถสัมผัสได้ ใครมาว่าอะไรก็เชื่อ เขาว่าอย่างนั้นดี อย่างนี้ดี ก็ไหลตามเขาไป.. ไหลตามเขาไป ไม่มีหลักเลย แต่ถ้าเราได้สัมผัสนะ จิตสงบเข้ามา มีปัญญาเข้ามา ที่เขาพูดกับที่ความจริงของเรา...คนละเรื่อง เขาพูดนั้นมันเป็นการเล่า มันเป็นนิทาน ไม่เป็นความจริง แต่ความจริงของเรา เราเป็นคนก่อสร้าง เราเป็นคนสร้างรากฐานขึ้นมา ในใจของเราเป็นจริง เห็นไหม สันทิฎฐิโก ความเป็นจริงของใจ นี้โลกุตตรปัญญาเกิดจากเรา เราต้องสร้างขึ้นมา ชาวพุทธนะ เราทำขึ้นมา

ความเปลี่ยนแปลงของโลกก็เปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตเราก็เปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลา แต่ความเป็นจริงมีอยู่ในความเปลี่ยนแปลงนั้น ความเป็นจริงคือหัวใจที่มีคุณค่าอันสิ่งนี้เราทำให้ได้! เราทำให้ได้! อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ มันจะปฏิบัติยาก มันต้องยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้ง ๖ ปีนะ ถ้าปฏิบัติง่ายนะ พระอรหันต์สิ้นโลกแล้ว ใครๆ ก็อยากจะทำทุกอย่าง ใครๆ ก็อยากเอาตัวรอด แล้วมันรอดได้ไหม มันรอดไม่ได้เพราะกิเลสมันหลอก

ยังมีสังคมาที่เขาหลอก ปฏิบัติทางลัดๆ...มันลัดลงนรกนะ เราพยายามทำกันโดยเต็มมือเต็มเท้าของเรา มันยังเอาตัวรอดไม่ได้เลย แล้วจะไปทางลัด มันจะลัดลงที่ไหนนะ ถ้ามีทางลัดนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเราแล้ว ถ้าเป็นทางลัดนะ ปัญญาในโลกในจักรวาลนี้ ใครจะมีปัญญาเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเขาเป็นสาวก-สาวกะที่ไปศึกษาตำราขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้วบอกมีทางลัด ใครเชื่อคนนั้นโง่มาก.. โง่มาก..

ทำจริงๆ อย่างเรา ทำเต็มไม้เต็มมือมันยังเจริญแล้วเสื่อม มีเจริญให้เสื่อมก็ยังมี ไม่มีเจริญเลย เข้าถึงไม่ได้เลย รับรู้ไม่ได้เลย รับรู้ไม่ได้เพราะเราสร้างบุญมาอย่างนี้ เราสร้างบุญมา เห็นใหม่ ความรู้ความเห็น คุณติ ในชมรมต่างๆ บ้า ๕๐๐ จำพวกนะ ใครบ้าสิ่งใด ชมรมสิ่งนั้นเขาก็มีความสุขของเขา พอเขาไปสัมผัสเขาก็รู้ เขาก็มีความสุขของเขา แต่ชมรมพุทธเรา พุทธศาสนาเราเป็นชมรมที่ลงทะเลเบียน แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกจริง ไม่ได้สัมผัสจริง ไม่ได้รู้จริง เราถึงโลกกันนะ

ถ้ามันเป็นความจริง เราจะมั่นคงในศาสนา มั่นคงในชีวิตเรา เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือเคารพธาตุรู้ของเรา ธาตุรู้ล่ะ ความรู้สึกกลางหัวใจเรานะ พุทธะอยู่ที่กลางหัวอกเรานี้ ธาตุรู้อันนี้ ความรู้สึกอันนี้ เราจะเคารพตัวเราเองโดยความมั่นคงเลย เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมอันนี้เป็นธรรมชาติ ธรรมที่เป็นสาธารณะ ธรรมที่เป็นส่วนบุคคล.. ธรรมที่เป็นของเรา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน กลางหัวอกของเรา เราจะเคารพใจของเรา แล้วเราจะเคารพตัวตนของเรา เราจะไม่เชื่อใครเลย พระสารีบุตรไม่เชื่อ ไม่เชื่อแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เชื่อวิมุตติสุขในใจของพระสารีบุตร ทุกคนจะเชื่อความเห็นความรู้ของตัวเองที่เป็นจริงอันนี้ อันนี้ถึงเป็นชาวพุทธแท้ ถึงเป็นชาวพุทธจริงๆ เอวัง